

# Verantwoord gebruik van AI en technologie

- Hoe gebruik je AI-tools zoals ChatGPT op een verantwoorde manier
- Wat mag wel en niet volgens auteursrecht en eventuele schoolregels
- Uitleg
- Oefeningen

# Uitleg

## Wat is AI?

**AI** staat voor **Artificial Intelligence**, oftewel **kunstmatige intelligentie**. Het zijn systemen die **zelf leren**, **beslissingen nemen** of **creatieve taken uitvoeren** op basis van data.

### Voorbeelden van AI in het dagelijks leven:

- **Sociale media** → algoritmes bepalen welke content je ziet
- **Streamingdiensten** → Netflix of Spotify geven aanbevelingen
- **Digitale assistenten** → Siri, Google Assistant, ChatGPT
- **Beeldherkenning** → gezichtsfilters, beveiligingscamera's
- **Zelfrijdende auto's** → beslissen wanneer te remmen of sturen

“🤖 **AI is al overal**, vaak zonder dat je het merkt.

## Kansen en voordelen van AI

AI biedt veel **mogelijkheden**, zowel voor school als je toekomst:

| Toepassing                                 | Voordeel                                    |
|--------------------------------------------|---------------------------------------------|
| <b>AI-tekstgeneratoren</b> (zoals ChatGPT) | Hulp bij brainstormen, samenvatten, oefenen |
| <b>AI-beeldtools</b> (bijv. DALL·E)        | Creatieve ontwerpen en visuals maken        |
| <b>AI in educatie</b>                      | Gepersonaliseerde leertrajecten en feedback |
| <b>AI in gezondheidszorg</b>               | Sneller diagnoses stellen                   |
| <b>AI in onderzoek</b>                     | Data analyseren, patronen ontdekken         |

AI kan je productiever maken, creativiteit stimuleren en leren personaliseren.

## Risico's en uitdagingen van AI

Naast voordelen zijn er ook **belangrijke risico's**:

## Privacy

- AI-tools verzamelen vaak veel data → soms zonder dat je het weet.
- Locatiegegevens, zoekgeschiedenis en voorkeuren kunnen worden opgeslagen.

## Bias en discriminatie

- AI kan **vooroordelen versterken** als de data waarop het traint niet neutraal is.
- Voorbeeld: gezichtsherkenning werkt vaak slechter voor mensen met een donkere huidskleur.

## Nepnieuws en deepfakes

- AI kan misleidende content maken → teksten, video's en foto's die **echt lijken, maar niet zijn**.

## Afhankelijkheid

- Te veel vertrouwen op AI kan leiden tot **minder kritisch denken**.

# Verantwoord AI-gebruik op school

AI kan je **helpen**, maar er zijn grenzen. Een paar richtlijnen:

### ☐ Do's

- Gebruik AI om ideeën op te doen of te brainstormen
- Vraag AI om uitleg, samenvattingen of oefenmateriaal
- Controleer altijd de output van AI met **betrouwbare bronnen**
- Vermeld wanneer je AI gebruikt in een schoolopdracht

### ☐ Don'ts

- AI gebruiken om complete werkstukken te laten schrijven
- AI-informatie blind kopiëren zonder bronvermelding
- Gevoelige persoonsgegevens invoeren in AI-tools
- Deepfakes maken of AI gebruiken om iemand schade te berokkenen

“☐ **Tip:** bespreek altijd met je docent hoe AI-tools wel of niet mogen worden gebruikt.

# Auteursrecht en AI

Het gebruik van AI roept vragen op over **auteursrecht**:

- **Bronvermelding**: als AI je helpt bij teksten of afbeeldingen, vermeld dit duidelijk in je werk.
- **Bescherming van andermans werk**: AI kan content maken die lijkt op bestaande werken. Check altijd of het **vrij gebruikt** mag worden.
- **Schoolbeleid**: veel scholen hebben specifieke regels over AI-gebruik. Houd je daaraan.

# Kritisch omgaan met technologie

AI is niet het enige digitale hulpmiddel waar je bewust mee moet omgaan. Ook andere technologieën vragen om **digitale verantwoordelijkheid**:

- **Schermtijd** → voorkom overmatig gebruik
- **Notificaties** → meldingen slim instellen om focus te behouden
- **Digitale balans** → bewust tijd offline plannen
- **Data delen** → weet wat je weggeeft via apps, websites en sociale media

# Oefeningen

## Opdracht A - AI in je dagelijks leven

1. Maak een lijst van **5 AI-toepassingen** die je al gebruikt zonder erbij na te denken.
2. Geef per toepassing aan:
  - Wat het voordeel is
  - Of er ook risico's aan zitten

## Opdracht B - AI-toetsen

1. Vraag ChatGPT of een andere AI om een korte tekst over een onderwerp dat je kent.
2. Controleer:
  - Kloppen de feiten?
  - Welke informatie is onjuist of onvolledig?
3. Bespreek met een klasgenoot hoe betrouwbaar AI eigenlijk is.

## Opdracht C - Casus discussie

“Een leerling levert een volledig door AI geschreven werkstuk in. De docent ontdekt dit.”

Bespreek in groepjes:

- Is dit slim, lui of oneerlijk?
- Welke afspraken zouden er moeten gelden over AI-gebruik op school?
- Hoe zou jouw klas AI op een **positieve manier** kunnen gebruiken?